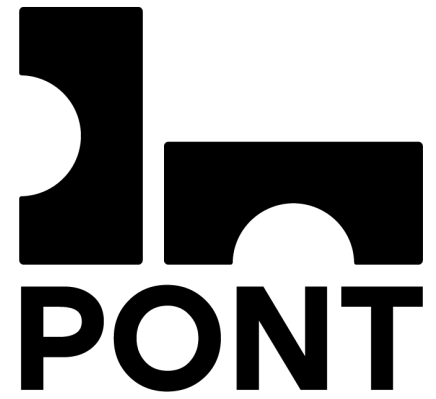

Open Oproep: Ontwerpers gezocht voor ontwerpcoalitie

02.03.2026

PONT en haar coalitiepartners nodigen ontwerpers en ontwerp bureaus uit om zich aan te melden voor de ontwerppoule van de Publieke Ontwerp Coalitie Laaggeletterdheid.

Laaggeletterdheid onder volwassenen raakt ruim 3 miljoen mensen en speelt zich af in een complex en versnipperd veld van lokale praktijken. Met deze coalitie werken we met een ontwerpende aanpak aan nieuwe taal, scherpere frames en sterkere samenwerkingen rond dit vraagstuk.

De opgave

In Nederland hebben 3 miljoen mensen tussen 16 en 75 jaar moeite met lezen, schrijven en/of rekenen en daardoor met digitale apps/omgevingen (bron: [PIAAC 2023](#)). Ooit was er een herkenbare, centrale infrastructuur voor deze (zeer diverse) doelgroep, maar de verantwoordelijkheid daarvoor is gedecentraliseerd. Gemeenten kregen daarmee veel ruimte, maar weinig gezamenlijke kaders, geld of sturing. Het gevolg is een veld dat sterk verschilt per regio. Financiering, beleid en wetgeving lopen uiteen. Bovendien zit de weg naar passend leeraanbod voor de doelgroep vol barrières en is er soms zelfs helemaal niet.

Tegelijkertijd zien we enorme bevlogenheid. Veel bibliotheken, mbo's, taalscholen, vrijwilligers en gemeenten zetten zich met energie in voor volwassenen met laaggeletterdheid. Maar zij opereren in een versnipperd stelsel, met overlappende rollen en vaak zelfs concurrentie om middelen. De vraag wie waarvoor verantwoordelijk is, blijft diffuus. Laaggeletterdheid is daarmee een vraagstuk van iedereen én van niemand.

In het publieke debat spreken we vaak over “3 miljoen laaggeletterden”. Dat getal maakt het probleem zichtbaar, maar verhuult ook de diversiteit van mensen en (persoonlijke) situaties. De praktijk is veel complexer dan de labels die we gebruiken. Het gaat dus niet alleen om taal – maar ook om de worsteling met de taal waarin we het probleem beschrijven.

Een maatschappelijke coalitie onder begeleiding van PONT wil een poule van ontwerpers samenbrengen die zich in verschillende lokale contexten willen inzetten voor het vraagstuk van laaggeletterdheid onder volwassenen. Bijvoorbeeld door met de doelgroep en het lokale taalnetwerk te werken aan nieuwe oplossingen.

Waarom een poule?

De lokale praktijken zijn op dit moment nog volop in ontwikkeling en de regio waar we als eerste aan de slag gaat moet nog worden gekozen. Betrokken partijen verkennen samen wat er nodig is en daaruit zullen de komende maanden concrete ontwerp vragen ontstaan. We weten dus nog niet precies om welke opgaven en regio het zal gaan, maar we weten wel dat we, als het zover is, snel willen kunnen schakelen.

Daarom werven we nu alvast. Door vooraf een poule samen te stellen van gekwalificeerde bureaus met verschillende expertises, kunnen we straks - zodra de ontwerp vragen helder zijn - relatief snel een passende match maken.

Praktische zaken

- **Parallele opdrachten** - Bureaus in de poule kunnen in principe meerdere opdrachten tegelijk uitvoeren, mits zij daar voldoende capaciteit voor hebben. Per opdracht wordt dit bij het kennismakingsgesprek besproken.
- **Geen opdrachtgarantie** - Toelating tot de poule betekent dat je aannemelijk hebt gemaakt dat je over de juiste kwalificaties beschikt en complementair bent t.a.v. de overige partijen. Toelating biedt geen garantie op opdrachten.
- **Inschrijven in poule kan doorlopend** - De poule blijft doorlopend open staan (tot en met de selectie van de laatste opdracht) voor inschrijvingen. Op het moment dat er een opdracht beschikbaar komt, wordt een selectie gemaakt van de bureaus die op dat moment in de poule staan. De poule beweegt (geografisch) mee met wat de opdrachten nodig hebben.

Wat voor ontwerp vragen kun je verwachten?

Wij zoeken ontwerpers die:

- versnipperde systemen kunnen doorgronden en zichtbaar maken;
- taal & vorm kunnen helpen herijken: hoe spreken we zó over laaggeletterdheid dat het verbindt in plaats van verdeelt;

- Samen met de doelgroep en in hun leefwereld zoeken welke barrières we kunnen wegnemen, en zichtbaar maken wat er nodig is;
- vanuit het perspectief van verschillende volwassen doelgroepen nieuwe ordeningen en samenwerkingsvormen kunnen verkennen;
- helpen om lokale bevoegenheid te verbinden aan een gedeelde, heldere en herkenbare richting;
- onderdeel kunnen zijn van het leren binnen een Publieke Ontwerp Coalitie onder leiding van PONT (lokaal en landelijk);
- zich comfortabel voelen met een vraagstuk dat in ontwikkeling en in beweging is (en dat ook zal blijven) terwijl er met lokale en landelijke partners wordt gewerkt aan concrete ontwerp vragen en –briefings. Toewerkend naar lessen die ook op andere plekken en landelijk opgepakt kunnen worden.

De omvang van de opdrachten (in doorlooptijd en euro's) zal variëren.

Samen leren

De opdrachten maken deel uit van een bredere Publieke Ontwerp Coalitie (kort: 'Coalitie') waarin we met meerdere partners ontwerpend werken aan het thema Laaggeletterdheid. Binnen deze coalitie hanteren we een leerinfrastructuur gebaseerd op *portfolioleren*: meerdere ontwerptrajecten lopen parallel op hetzelfde complexe vraagstuk, zodat we breed kunnen verkennen en van elkaar kunnen leren.

Concreet betekent dit dat je niet alleen werkt aan je eigen opdracht, maar ook deelneemt aan gezamenlijke leersessies met andere bureaus en partners. Per opdracht bepalen we vooraf de leerdoelen en na afloop evalueren we samen. De vergoeding die PONT beschikbaar stelt voor deelnemers in deze Coalitie is inclusief deelname aan deze leeractiviteiten.

Naar wie zijn we op zoek?

We zoeken bureaus die er energie van krijgen om samen te leren. Die nieuwsgierig zijn naar wat anderen ontdekken en die hun eigen inzichten willen delen. Als we door onze oogbellen kijken naar wat er speelt in de verschillende lokale praktijken zoeken we een diverse poule met daarin in elk geval bureaus die:

- ervaring hebben met complexe maatschappelijke vraagstukken en het liefst ook met taalvaardigheid / basisvaardigheden / laaggeletterdheid bij volwassenen / mbo
- zich bewegen op het snijvlak van ontwerp, publieke sector en sociale vraagstukken
- kunnen werken met open vragen en emergente / zich ontwikkelende opgaven
- ontwerp niet alleen zien als maken, maar werken met (aspecten van) de ontwerpende aanpak. Een nadere toelichting op de genoemde competenties van de ontwerpende aanpak vind je op de [website van PONT](#).
- gewend zijn om te reflecteren op hun (ontwerpende) aanpak en deze reflecties in te zetten voor verbetering van hun praktijk.

Dit vraagstuk speelt landelijk en manifesteert zich lokaal, waar de doelgroep in aanraking komt (of zou moeten komen) met aanbod. Dat maakt dat we vanuit de Coalitie op dit moment de aansluiting zoeken met regio's met wie we een start kunnen maken om ontwerpend aan de slag te gaan met het vraagstuk. Dat kan letterlijk overal in Nederland zijn. In de samenstelling van de poule zullen we letten op geografische spreiding zodat we voor concrete opdrachten kunnen samenwerken met partijen die (liefst) ook in die regio werken. Dit vanwege de reistijden maar ook vanwege de bekendheid met het lokale veld.

Hoe werkt het?

Stap 1: Aanmelden voor de poule

Je meldt je aan met een korte introductie, motivatie, je expertises (max 3) en voorbeelden die deze illustreren via het formulier onderaan dit document. PONT en de maatschappelijke Coalitiepartners doen een lichte toets op relevantie en diversiteit, de selectiecriteria vind je in de bijlage. Je hoort of je bent toegelaten.

Stap 2: Uitgenodigd worden voor een opdracht

Zodra een ontwerpvraag beschikbaar komt, selecteert de lokale opdrachtgever een aantal bureaus / ontwerpers uit de poule voor een nadere kennismaking en selectieproces. De betreffende bureaus / ontwerpers krijgen op dat moment meer informatie over de context, de omvang van de opdracht, de selectiemethode en een eventuele vergoeding voor het selectieproces en krijgen de gelegenheid om te beslissen of ze open staan voor de kennismaking en selectie.

Stap 3: Aan de slag

Na gunning stel je een offerte op en start de samenwerking.

De poule blijft open voor nieuwe aanmeldingen tot de laatste ontwerpvraag is uitgezet.

Tijdslijn

- 2 maart 2026 - Open oproep gaat live
- Doorlopend - Opdrachten worden gegund

Een uitgebreide beschrijving van het proces vind je in de bijlage. Vragen? Neem contact op met India Kessels via pont@dutchdesignfoundation.com

Doe mee!

Zie jij jezelf bijdragen aan deze coalitie? Meld je aan via [dit formulier](#). De poule blijft open tot de laatste ontwerpvraag is uitgezet.

Vragen? Neem contact op met India Kessels via pont@dutchdesignfoundation.com.

Bijlage Proces & selectiecriteria

Fase 1: Open oproep en kwalitatieve poulevorming

Doel: Een poule vormen van gekwalificeerde ontwerpbureaus die gedurende de looptijd van de coalitie kunnen worden uitgenodigd voor ontwerp vragen.

Stappen

1. Publicatie open oproep: Via de kanalen van PONT, het landelijke netwerk rond laaggeletterdheid bij volwassenen (Lezen en Schrijven, VNG, het ministerie van OCW, Divosa, MBO Raad, NRTO, Stichting ABC, KB nationale bibliotheek, Vereniging van Openbare Bibliotheken, Stichting Samenwerkende POI's Nederland (SPN), Sociaal Werk Nederland, Stichting Het Begint met Taal en het Expertisepunt Basisvaardigheden), DDF en andere relevante netwerken wordt een oproep verspreid voor bureaus om zich te kwalificeren voor de poule. De oproep staat open voor nieuwe inschrijvingen tot en met de laatste opdracht. Zodra er een opdracht beschikbaar komt worden de bureaus die op dat moment staan ingeschreven meegenomen in de selectie.
2. Inschrijving met lichte toets: ontwerpers of ontwerpbureaus dienen een beknopte inschrijving in met:
 - a. Een korte introductie
 - b. Een korte motivatie
 - c. Ontwerpdisciplines (maximaal 2)
 - d. Geografisch werkgebied (noord NL, oost NL, west NL, zuid NL, midden NL, maximaal 2)
 - e. Expertises (minimaal 2, maximaal 3 van bovenstaande)
 - f. Voorbeelden die deze expertises illustreren
3. Selectie voor poule: PONT doet een lichte toets op relevantie van ervaringen.
4. Communicatie: Alle inschrijvers ontvangen bericht over wel of geen toelating tot de poule, inclusief toelichting.

Selectiecriteria voor toelating tot de poule

Lezen en Schrijven en PONT doen een lichte toets op de inschrijvingen met als doel om de kwaliteit van de poule te bewaken en voldoende diversiteit te waarborgen. Daarbij wordt gelet op het volgende:

- Individuele aanmeldingen:
 - Leesbaarheid - Is de introductie en motivatie begrijpelijk en toegankelijk voor opdrachtgevers die minder van ontwerp weten.
 - Relevante ervaring - Aantoonbare ervaring in de genoemde expertises en ontwerpdisciplines.
 - Motivatie - Wil zich inspannen voor en tijd investeren in het onderdeel zijn van een leernetwerk met andere publieke ontwerp praktijken.

Indien de diversiteit in de poule op een bepaald punt te laag is kunnen Lezen en Schrijven en PONT ervoor kiezen om gericht aanvulling in de poule te werven.

Aanmelders ontvangen een ontvangstbevestiging van hun aanmelding. Inschrijvers ontvangen binnen 14 dagen uitsluitel.

Fase 2: Per ontwerpvrage: selectie van best passende partij

Doel: Per concrete ontwerpvrage de best passende ontwerppartner selecteren uit de poule.

Dit zullen we doen aan de hand van criteria die we specifiek opstellen voor de betreffende ontwerpvrage.

Fase 3: Offerte en contractering

Doel: Tot een heldere opdracht en samenwerking komen.

Stappen

1. **Offerte:** Het bureau stelt een offerte op met aanpak, planning, deliverables en begroting.
2. **Afstemming:** Eventuele aanpassingen worden besproken en verwerkt.
3. **Contractering:** De opdracht wordt formeel gegund en het contract wordt opgesteld.

Rollen en verantwoordelijkheden

Partij	Verantwoordelijkheden
Opdrachtgever	Opdrachtformulering, keuze uit shortlist, gesprekken voeren, gunningsbesluit, opdrachtgeverschap tijdens uitvoering
PONT	Organiseren open oproep, beheer poule, begeleiding en organisatie inkoopproces, kennisdeling van inzichten en tools, kwaliteitsbewaking
LES	Advies vanuit perspectief (organisatie rond) laaggeletterdheid bij volwassenen bij selectie bureaus, inbreng van relevante netwerken en ervaring in opdrachten.
Ontwerpbureaus	Inschrijving voor poule Bij selectie: deelname aan kennismakingsgesprek, offerte uitbrengen, uitvoering opdrachten, deelname en inzet voor leernetwerk.